

H

habilitet: (forvaltningsret) Se *inhabilitet* - herunder *almindelig inhabilitet* og *speciel inhabilitet*.

hacking: (strafferet) en forbrydelse, hvorefter en person uberettiget skaffer sig adgang til en andens oplysninger eller programmer, som er bestemt til at bruges i et EDB-program, jf. straffelovens § 263, stk. 1.

handelsagent: (aftaleret) en betegnelse for en fysisk eller juridisk person, som vedvarende står for salg og køb af varer ved at indhente tilbud eller indgå aftaler på vegne af agenturgiveren. Dette foregår på agenturgiverens regning, og handelsagenten bliver ligeledes betalt af agenturgiveren.

handelsbrug: (køberet) se købelovens § 1, hvorefter købelovens regler viger for en handelsbrug, hvis kutymens rimelighed, udbredelse og fasthed begrunder dette. Synonym med *kutyme*.

handelshindring: (EU-ret) en betegnelse for en restriktion på import og eksport mellem medlemsstater som følge af national lovgivning.

handelskøb: (køberet) en betegnelse for et køb, hvor de handlende er erhvervsdrivende, og hvor aftalen om købet indgås som led i de handlendes virksomheder, jf. købelovens § 4, stk. 1.

handelsværdi: (køberet) en ting eller ejendoms salgsværdi (markedsværdi). Der er altså tale om den værdi, der kan opnås ved salg på frit marked med fornuftig køber.

hard law: (folkeret) en betegnelse for retsreg-

ler, herunder retssædvaner og traktatbestemmelser. Modsat *soft law*.

hardshipklausul: (aftaleret) en betegnelse for en genforhandlingsklausul som træder i kraft, såfremt kontraktens opfyldelse bliver mere byrdefuld end påregnet, som følge af omstændigheder som kontraktparterne ikke har indflydelse på.

harmonisering: (EU-ret) en betegnelse for, at medlemsstaternes nationale retsregler tilnærmes ved, at de erstattes af retsakter.

hasardspil: (strafferet) en betegnelse for spil, der ikke afhænger af spillernes evner, men af tilfældigheder, jf. straffelovens §§ 203-204.

havets frihed: (folkeret) en betegnelse for, at fremmede skibe på det åbne hav ikke er underlagt staters jurisdiktioner.

hensigtserklæring: (aftaleret) se *letter of intent*.

henstilling: (EU-ret) en betegnelse for en ikke-bindende retsakt, som ikke kan prøves af EU-domstolen.

henteskyld: (køberet) en del af retsgrundsætningen "pengeskyld er bringeskyld, anden skyld er henteskyld". Dette er således den almindelige regel, når gæld består af andet end penge. Det er tale om en betegnelse for, at kreditor selv må hente dét, der skyldes, jf. købelovens § 9 og gældsbrevslovens § 4.

herreløst gods: gods, hvortil der ingen ejendomsret er for nogen.

hittegods: løsøre, som åbenlyst må anses for ikke at være ejet af nogen. Se eventuelt ulovlig omgang med hittegods i straffelovens § 277.

hjemfald: en betegnelse for, at et landområde tilfalder staten, når den successionsberettigede slægt uddør.

hjemfaldsklausul: (aftaleret) en betegnelse for

en betingelse i et ejendomssalg, som giver sælgeren ret til inden for et tidsrum at tilbagekøbe ejendommen til samme pris, som køber betalte. Sjældent anvendt.

hjemmel: (forvaltningsret) i almindelighed den lovlige adkomst eller besiddelse af noget. I forvaltningsretten en betegnelse for, at offentlige myndigheders afgørelser skal have hjemmel (støtte) i lovgivningen.

hjemmelspligt: se *legalitetsprincippet*.

hjemvisning: (forvaltningsret) en overordnet myndigheds afgørelse om, at en sag skal behandles på ny ved en underinstans grundet sagsbehandlingsfejl.

hovedaktionær: en fysisk eller juridisk person, der ejer eller råder over en dominerende del af aktierne i et aktieselskab.

hovedforhandling: den centrale og afsluttende del af en retssag, der foregår ved domstolene i en retssal.

hovedvilkår: (strafferet) en betingelse for en prøveløsladelse eller betinget dom - eksempelvis behandling eller samfundstjeneste.

husbondansvar: tidligere betegnelse for arbejdsgiveransvar.

husfredskrænkelse: (strafferet) den, der uberettiget skaffer sig adgang til fremmed grund, kan straffes efter straffelovens § 264.

husstand: en betegnelse for mennesker der bor og lever sammen.

husundersøgelse: se *ransagning*.

hvidvaskning: (strafferet) transaktioner med henblik på at skjule indtægt opnået ved sort arbejde, røveri eller anden kriminalitet.

hypotetisk forsæt: (strafferet) se *dolus eventualis*.

hæftelsesansvar: (erstatningsret) når en person ifalder erstatningsansvar, alene fordi denne hæfter for en skade pådraget af en anden person - eksempelvis arbejdsgiveransvar efter Danske Lov 3-19-2.

hæleri: (strafferet) den, som uberettiget modtager eller skaffer sig del i udbytte, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse, straffes for hæleri efter straffelovens § 290.

hærværk: (strafferet) den, der ødelægger, beskadiger eller bortskaffer ting, som tilhører en anden, straffes for hærværk efter straffelovens § 291.

hævd: erhvervelse af en brugsret ved langvarig brug inden for betingelserne i Danske Lov 5-5-1.

Højesteret: landets øverste domstol beliggende på Christiansborg.

høring: (retssystemet og juridisk metode) en betegnelse for Folketingets udvalgs mulighed for at holde et møde (en høring) om et emne, der interesserer udvalget. Til dette møde inviteres eksperter til at bidrage med viden om emnet. Mødet er i udgangspunktet åbent for pressen og offentligheden.

håndpant: (tingsret) en form for løsøre pant, hvor dispositionsretten over genstanden overgives til panthaver - typisk ved fysisk overdragelse.

I

I

ICJ (International Court of Justice): (folkeret) Haagdomstolen

idealkonkurrence: (strafferet) en situation, hvor en person har realiseret flere forbrydelsers gerningsindhold ved sine handlinger. I dette tilfælde anvendes den længste strafferamme.

ideel anpart: (tingsret) ofte udtryk for en anpartslejlighed.

ihændebruger: person, som er i besiddelse af noget, men ikke nødvendigvis har ejerskab over dette.

ihændebrugerpapir: (obligationsret) et dokument, hvorved udstederen forpligter sig til at give ydelse til person, der er ihændebruger af dokumentet. Se *legitimation*.

ikke-økonomisk skade: (erstatningsret) en betegnelse for en skade, som ikke kan gøres op i en objektiv målestok (penge), men derimod en subjektiv målestok, herunder svie og smerte samt tort. For at opnå erstatning efter denne målestok skal der være hjemmel i lov.

ikrafttræden: en betegnelse for, at en lov, regel, beslutning eller lignende kan håndhæves, gyldiggøres eller har virkning.

illikvid fordring: (kreditorret) en betegnelse for en fordring, der hviler på et klart grundlag.

illikviditet: (kreditorret) se *insolvens*.

imaginær forbrydelse: (strafferet) en betegnelse for en handling, som gerningspersonen formener er en forbrydelse, men ikke er omfattet af nogen straffebestemmelses gerningsindhold. Se *retsvildfarelse*.

immateriel skade: se *ikke-økonomisk skade*.

immunitet: (folkeret og forfatningsret) fritagelse for retsforfølgning. Se Grundlovens § 13 vedrørende kongen, Grundlovens § 57 vedrørende folketingsmedlemmer samt fremmede staters diplomater.

immunitet ratione materiae: (folkeret) immunitet knyttet til myndighedsfunktionen. Gælder også, når personen ikke besidder hvervet. Modsat *immunitet ratione personae*.

immunitet ratione personae: (folkeret) immunitet knyttet til personen. Gælder kun, når personen besidder hvervet. Modsat *immunitet ratione materiae*.

implementere: (EU-ret) en betegnelse for at indføre EU-lovgivning i national lovgivning. Anvendes vedrørende direktiver og undertiden om traktater. Se også *inkorporering*.

in abstracto: i al almindelighed.

inadækvat: Se *adækvat*.

incest: (strafferet) seksuel omgang mellem beslægtede eller besvogrede, jf. straffelovens § 210.

in concreto: i det enkelte tilfælde.

indbotestamente: en betegnelse for et testamente, som alene adresserer arv af indbo og personlige effekter, jf. arvelovens § 66. Dette kan oprettes skriftligt af testator ved dateret og underskrevet erklæring.

indbrud: se *tyveri*.

indbrudspant: (tingsret) en betegnelse for tinglysning af underpant i et ejerpantebrev eller et skadesløsbrev med efterfølgende denuntiation til den primære underpanthaver af det ejerpantebrev eller skadesløsbrev, der brydes ind i. Beløbet skal være mindre end maksimumsbeløbet.

indenretligt forlig: (kreditorret) et forlig, hvor dommeren har bistået parterne i at indgå dette.

indfødsret: en betegnelse for at have statsborgerret.

indholdsmangel: (aftaleret) en betegnelse for, at en aftale eller en forvaltningsakt er ugyldig, som følge af aftalens indhold – eksempelvis ved aftalelovens § 36.

indicie: (strafferet) faktum, der taler for at noget forholder sig på en vis måde med nogen usikkerhed.

indirekte skadelidte: (erstatningsret) person, der lider tab afledt af en skade til en anden.

individualansvar: (erstatningsret og strafferet) ansvaret, som en fysisk person har, når denne er ansvarssubjekt.

individualfølgning: (kreditorret) en betegnelse for, at en kreditor foretager handlinger, der alene angår fyldestgørelse af kreditorens eget krav mod skyldneren.

individualisering: (køberet) en betegnelse for, at sælger udskiller genusvarer. Af betydning for risikoens overgang, jf. købelovens § 37.

individualprævention: (strafferet) en betegnelse for den type forebyggelse - herunder straf - der skal afholde en person fra at begå ny kriminalitet.

indsatsforpligtelse: (aftaleret) en betegnelse for en forpligtelse om, at skulle præstere en arbejdspræstation for at realisere et vist mål. Ikke vigtigt om målet bliver nået for kontraktens opfyldelse. Modsat *resultatforpligtelse*.

indsigelse: tilkendegivelse af at være uenig i en påstand.

indskrænkende fortolkning: (retssystemet og juridisk metode) en betegnelse for et fortolkningsprincip, hvorved forståelsen af en bestemmelse begrænses så vidt muligt.

in dubio pro reo: et princip om, at enhver rimelig tvivl skal komme den sigtede til gode.

inhabilitet: når en person grundet egne interesser er eller fremstår uegnet til at kunne påtage sig et bestemt hverv - eksempelvis kan en dommer være inhabil i en sag, hvor dennes søn er tiltalt, jf. retsplejelovens §§ 60-61.

injurier: (strafferet) se æreskrænkelse.

inkasso: betegnelse for inddrivelse af et pengekrav.

inkompetence: manglende kompetence.

inkorporering: (EU-ret) en betegnelse for at indføre traktatbestemmelser i national lovgivning i form af en tilføjelse til en lov eller i form af lov, der overlader regulering til traktatbestemmelser.

in natura: se *naturalopfyldelse*.

insolvens: (kreditorret) en betegnelse for en skyldner, der ikke kan betale sine forpligtelser, efterhånden som de *forfalder*.

insolvenserklæring: (kreditorret) en af skyldner afgivet tilkendegivelse om at være insolvent.

instans: et trin i domstolsrækken.

interessentskab: en betegnelse for en virksomhed, der drives af to eller flere personer, som hæfter solidarisk og personligt med deres formue for selskabets forpligtelser. Forkortes I/S.

intern afgift: (EU-ret) en afgift, der ikke er told eller en toldlignende afgift.

internationale farvande: (folkeret) et område i havet, som ikke er indenfor et lands territorium og derfor frit kan passeres.

internationale forbrydelser: (folkeret og strafferet) en betegnelse for forbrydelser mod menneskeheden - eksempelvis folkedrab, etnisk udrensning eller terror.

intern delegation: se *delegation*.

inter partes: mellem parterne.

isolationsfængsling: (strafferet) fængsling, hvor den arresterede separeres fra andre indsatte og kun har minimal kontakt med andre.

iværksættelsehandling: (strafferet) en handling i forbindelse med planlægning af en forbrydelse, men inden fuldbyrdelse, hvorefter gerningspersonen kan straffes for forsøg. Se også *forberedelsehandling*.